

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3040/2018. (II. 13.) AB VÉGZÉSE

bírói kezdeményezés visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 2017. december 31. napjáig hatályos 370/B. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Gödöllői Járásbíróság bírója az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján – a 10.P.20.063/2017. szám alatt folyamatban levő per felfüggesztése mellett – egyedi normakontroll eljárást kezdeményezett a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 370/B. §-át (a továbbiakban: Pp.) érintően.
- [2] Az indítvány alapjául szolgáló ügyben deviza alapú kölcsönszerződés pénzügyi intézmény általi felmondását követően indult végrehajtási eljárás a felperesek ellen. A felperesek pert indítottak a végrehajtás megszüntetése iránt, s mivel keresetüket a Pp. 369. § a) pontjára hivatkozással nyújtották be, a bíróság a Pp. 370/B. §-ában foglaltak szerint felhívta őket arra, hogy a szerződés érvénytelensége tárgyában is terjesszenek elő keresetet. A 10.P.20.063/2017/4. számú hiánypótlási felhívás szerint a felpereseknek az alperessel való „elszámolásra kiterjedő és összegszerűen megjelölt kereseti kérelmet kell előterjeszteniük”. A végzés szerint ez azt jelenti, hogy a felpereseknek csatolniuk kell az „az egyes elszámolási időszakokra lebontva tételelesen kifejtett, a bíróság számára érthető módon matematikailag levezethető elszámolást”, amely tartalmazza az esedékes törlesztőrészleteket, a felperesek által teljesített részleteket, az érvénytelen rendelkezés figyelmen kívül hagyásával állított esedékes törlesztőrészleteket, valamint a felperesek összesített tartozásának/túlfizetésének az összegét.
- [3] A felperesek a 10.P.20.063/2017/5. számú előkészítő iratukban arra hivatkoztak, hogy a Pp. 370/B. § alkalmazása jogsérelmet okoz számukra, ugyanis e rendelkezésből az következik, hogy esetleges pervesztességük esetében a „bírói perköltségen kívül többlet perköltséget, a végrehajtást kérőn kívül újra perbevonott további alperesek perköltségét” is nekik kell megfizetniük. Ezért az Alaptörvény XV. cikkét, XXVIII. cikkét és 28. cikkét megjelölve azt kérték a bíróságtól, hogy kezdeményezze az Alkotmánybíróság eljárását.
- [4] Az eljáró bíró az Alkotmánybírósághoz fordult, indítványát azzal indokolva, hogy „a Pp. 370/B. §-ban foglaltak teljesítése esetén, az összegszerűség megjelölése vonatkozásában az alperes, illetve a fogyasztóval szerződő pénzügyi intézmény közreműködése szükséges, amely a felperesek, mint adósok részére jelentős többletköltséget eredményez, enélkül a felhívásban foglaltaknak eleget tenni nem tudnak”. Az Alkotmánybíróság által az Abtv. 52. § (1b) bekezdésére hivatkozással kibocsátott hiánypótlási felhívásra válaszul a bíró úgy nyilatkozott, hogy a támadott Pp.-rendelet álláspontja szerint az Alaptörvény XXV. cikkét sérti (e rendelkezés szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez). A konkrét normakontroll indítvány indokolását pedig úgy pontosította, hogy a Pp. 370/B. §-a azért sérti az Alaptörvény XXV. cikkét, mert „egy átlagos fogyasztó nem rendelkezik olyan informatikai programokkal és apparátussal, hogy pontosan kiszámítsa tartozása összegszerűségét, nem tud, illetve jelentős költségkiadás árán tud eleget tenni a fenti szakasz szerinti keresetlevél benyújtásának, így a bírósághoz való fordulás joga sérül”.
- [5] 2. Az Alkotmánybíróságnak állandó gyakorlata szerint mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e az Abtv.-ben írt formai és tartalmi feltételeknek {pl. 3192/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [13]–[19], 3193/2014. (VII. 15.) AB végzés, Indokolás [4]–[10], 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [8]–[24], a legutóbbi gyakorlatból ld. pl. 3242/2017. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [7]}.

- [6] Az Abtv. 52. § (1) bekezdésében rögzített határozott kérelem követelménye akkor teljesül, ha az indítvány eleget tesz Abtv. 52. § (1b) bekezdésében rögzített konjunktív feltételeknek. E feltételeket áttekintve jelen ügyben a következők állapíthatók meg.
- [7] A bírói kezdeményezés tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét a megfelelő Abtv. rendelkezés [Abtv. 25. § (1) bekezdés] feltüntetésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány kitér az eljárás megindításának indokára: a bíró kérelmében leírja az alaptörvény-ellenesnek vélt norma és az egyedi ügy konkrét kapcsolatát, bemutatva e körben, hogy a támadott eljárási rendelkezést miképpen kell alkalmaznia az előtte fekvő egyedi ügyben [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. A kérelem megjelöli a támadott jogszabályi rendelkezést, a Pp. 370/B. §-át [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont], továbbá az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését, a XXV. cikket [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Megjegyzendő, hogy az indítvány elbírálásának az Abtv. 41. § (3) bekezdése és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: új Pp.) 630. § (1) és (6) bekezdései figyelembe vételével nem akadály, hogy az eljárás alatt az új Pp. 633. §-a 2018. január 1-jei hatállyal a Pp.-t hatályon kívül helyezte.
- [8] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerint az indítványnak indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítványozó nem tett eleget ennek a követelménynek, és nem terjesztett elő olyan okfejtést, illetve nem mutatott rá olyan alkotmányjogi összefüggésre, amelyet az Alaptörvény XXV. cikke – amely szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panaszszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez – és a Pp. támadott 370/B. §-a vonatkozásában érdemi vizsgálat tárgyává lehetett volna tenni a következő két ok miatt.
- [9] Egyrészt a normakontroll indítvány kifejezetten és kizárólag a Pp. 370/B. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását kéri, mindazonáltal e rendelkezéssel összefüggésben nem tartalmaz indokolást. A bíró nem fejt ki, hogy miért tartja alaptörvény-ellenesnek azt az (1) bekezdésben szereplő előírást [és ennek a (2)–(6) bekezdésben szereplő eljárási részletszabályait], amely szerint, ha a felperes a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben a Pp. 369. § a) pontjában foglaltakra, érvénytelenségre alapítva hivatkozik, akkor ebben a perben a végrehajtási záradékkal ellátott okiratba foglalt szerződés vagy végrehajtási záradékkal ellátott okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat esetén az annak alapjául szolgáló szerződés érvénytelensége tárgyában is keresetet kell előterjeszteni.
- [10] Az elszámolásra kiterjedő és összegszerűen megjelölt kereseti kérelem előterjesztésének a kötelezettsége nem az indítványozó által támadott Pp.-szabályból következik, ahogy arra a bíró által a felperesek részére kibocsátott 10.P.20.063/2017/4. számú hiánypótlási felhívás is rámutatott.
- [11] A Pp. 370/B. §-án kívül azonban a bíró más jogszabályt nem jelölt meg kérelmében és nem támadott. Az indítványhoz kötöttség Abtv. 51. § (1) bekezdéséből következő elve alapján nincs lehetőség arra, hogy az indítványozó által támadott jogszabály vizsgálata helyett az Alkotmánybíróság egy másik – az indítványban nem említett – jogszabály vizsgálatára térjen át {az indítványhoz kötöttség elvét és a tartalmi elbírálás követelményének korlátait érintően vö. pl. 3232/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [25]; 16/2017. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [23]; 36/2015. (XII. 16.) AB határozat, Indokolás [29]–[30]; 3082/2015. (V. 8.) AB végzés, Indokolás [23]–[24]}.
- [12] Amellett, hogy az indítvány tartalmilag nem a támadott jogszabályi rendelkezésre vonatkozik, az érdemi elbírálás másik akadály, hogy bár az Alaptörvény XXV. cikke egyrészt „magában foglalja a kérelem, panasz, illetve javaslat benyújtásának lehetőségét, másrészt pedig a közhatalmat gyakorló szerv válaszadási kötelezettségét” {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [20]}, e petíciós jog (vagy más néven panaszjog) a bírósági és hatósági eljáráson kívüli kérelmek, panaszok, javaslatok vonatkozásában biztosított {3079/2016. (IV. 18.) AB végzés, Indokolás [21]; 3315/2017. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [19], vö. még: 2013. évi CLXV. törvény a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről, 1. § (2)–(3) bekezdés}. Jelen ügyben az indítványozó nem indokolta meg, hogy az előtte folyamatban lévő bírósági eljárásban kibocsátott hiánypótlási felhívás jogalapjaként megjelölt norma milyen összefüggésben áll ezzel a petíciós joggal. Az Alkotmánybíróság e körben is hangsúlyozza: „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}

[13] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjának meg nem felelő bírói kezdeményezést az Abtv. 64. § d) pontja alapján a rendelkező részben foglaltak szerint visszautasította.

Budapest, 2018. február 6.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/2000/2017.

